

Veiligheids- en gezondheidsbulletin

Nummer 04/14 / 14 augustus 2014

Het inspectieproject 'VG-documenten addendum gebruik'

Inleiding van het project

Sinds 1995 is er per installatie of locatie een veiligheid- en gezondheidsdocument vereist, zoals vastgelegd in de wetgeving ten aanzien van arbeidsomstandigheden. In dit vg-document dienen de ondernemingen de specifieke risico's op de installatie te identificeren. Daarnaast moet men beschrijven welke veiligheidsmaatregelen worden ondernomen om deze risico's te beperken en eventuele gevolgen hiervan te minimaliseren. Ieder vg-document moet om de vijf jaar worden geactualiseerd. Sinds de verplichting voor het opstellen van deze documenten heeft Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) globaal om de vijf jaar beoordelingsrondes georganiseerd, met iedere mijnonderneming afzonderlijk. In 2012 en 2013 heeft de vierde beoordelingsronde plaatsgevonden. In aanvulling op de eerdere beoordelingsrondes nam hierbij de zoutwinningindustrie ook deel aan dit project. De workshops vg-documenten addendum gebruik komen voort uit het strategisch initiatief van SodM zoals beschreven in het document 'Strategie en Programma 2012-2016'.

Uitvoering van het project

Om de administratieve lasten voor de mijnondernemingen te minimaliseren is de beoordeling van de vg-documenten in workshopverband uitgevoerd. Tijdens deze beoordelingsronde is in het bijzonder aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

1. gevolgde vijfjaarlijkse vg-documenten review methodiek;
2. betrokkenheid van de werknemers bij vijfjaarlijkse review;
3. de implementatie van relevante delen van het vg-document op de werkvloer en het toezicht erop;
4. gevaren/risico analysemethodiek en het barrière management, inclusief de verankering hiervan in de organisatie;
5. implementatie nieuwe aspecten naar aanleiding van de Deepwater horizon blowout en ontwikkelingen in nieuwe Europese regelgeving¹;
6. invulling veiligheidscultuur, kritische prestatie indicatoren (KPI's)², internationale standaarden en best practices.

Op basis van de bovenstaande onderwerpen heeft SodM een vragenlijst ontwikkeld, die voorafgaand aan de workshops door de mijnondernemingen is ingevuld. Hiermee konden de workshop besprekingen tussen SodM en de mijnondernemingen efficiënter verlopen. Aan de hand hiervan hebben de mijnondernemingen tijdens de workshop toelichting gegeven op de uitstaande vragen van SodM. Hierbij wordt o.a. getoetst of de door de

---

¹ Op 18 juli 2013 is de richtlijn 2013/30/EU betreffende de veiligheid van offshore olie- en gasactiviteiten van kracht geworden. In deze richtlijn zijn o.a. bepalingen opgenomen dat vg-documenten met additionele vereisten moeten worden uitgebreid tot zgn. rapporten inzake grote gevaren. De verplichtingen uit deze richtlijn moeten voor 19 juli 2015 in de Nederlandse wettelijke bepalingen vastgelegd zijn. Nieuwe installaties moeten uiterlijk voor 19 juli 2016 aan deze Nederlandse wettelijke bepalingen voldoen. Voor bestaande installaties geldt een overgangstermijn tot 19 juli 2018

² Zie voor het oil and gas KPI framework blz 81 van het 'Strategie & Programma 2012-2016' van SodM

mijnonderneming aangegeven manier van werken t.a.v. de actualisatie van vg-documenten overeenkomt zoals dit beschreven is in het vg-document of in het vg-zorgsysteem.

Omdat de beoordeling van vg-documenten door de afdelingen Engineering, respectievelijk Operaties worden uitgevoerd, hebben inspecteurs uit beide afdelingen aan het project deelgenomen.

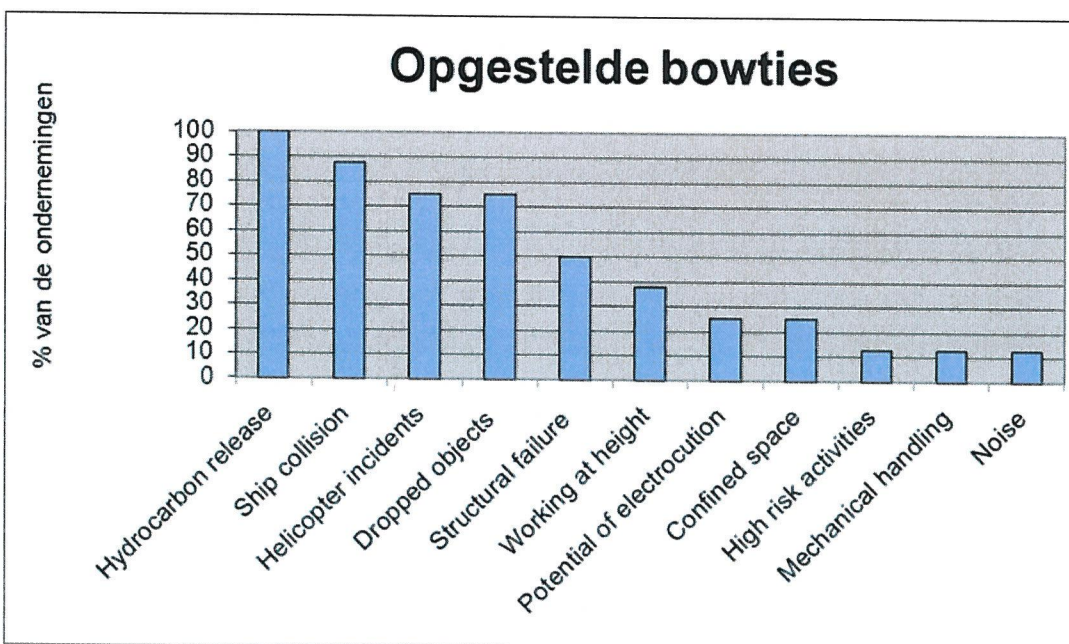
Resultaten

De hieronder benoemde resultaten hebben betrekking op de olie- en gasindustrie. Voorafgaand aan de workshops is nagegaan of alle bij SodM ingediende vg-documenten nog actueel waren (of wel was voldaan aan de vijf jaarlijkse actualisatieplicht). Dit bleek niet het geval. Van zes ondernemingen waren alle vg-documenten actueel, van vijf waren een aantal vg-documenten niet meer actueel. Van één mijnonderneming waren geen van de vg-documenten nog actueel.

Door het merendeel van de mijnondernemingen zijn de workshops als positief ervaren. Dit kwam mede doordat tijdens de workshops de mogelijkheid bestond om als mijnonderneming met SodM van ideeën en inzichten te kunnen wisselen.

Tijdens de workshops werd duidelijk dat de helft van alle mijnondernemingen het proces van het actualiseren van het vg-document heeft beschreven. Het actualiseren van het vg-document wordt meestal uitbesteed, waarbij door de mijnonderneming gegevens worden aangeleverd en vervolgens het geactualiseerde document wordt gecontroleerd. Echter is de betrokkenheid van het eigen personeel hierbij meestal beperkt tot de HSE afdeling of OIM/HMI. Wanneer het vg-document is geactualiseerd is over het algemeen weinig aandacht voor de implementatie op de werkvloer. Vaak wordt de inhoud van een geactualiseerd vg-document niet gedeeld met de medewerkers.

Een andere bevinding uit de workshops is dat het bowtie model³ door steeds meer ondernemingen wordt toegepast. Onderstaande grafiek geeft een overzicht van de ongewenste gebeurtenissen die door de betreffende ondernemingen in bowties zijn uitgewerkt. De ondernemingen die op het moment van de workshop nog geen bowties hadden opgesteld, waren dit in de toekomst wel van plan.

³ Zie voor uitleg van het bowtie model blz 29 van het 'Strategie & Programma 2012-2016' van Staatstoezicht op de Mijnen

Bij alle ondernemingen was tijdens de workshops bekend dat door de EU gewerkt werd aan een nieuwe Europese richtlijn betreffende de veiligheid van offshore olie- en gasactiviteiten. Ongeveer een derde van de ondernemingen was vooruitlopend op het van kracht worden van de richtlijn al bezig om na te gaan welke consequenties deze richtlijn mogelijk voor de onderneming zou hebben en welke maatregelen door hen genomen moesten worden.

Het belang van de juiste veiligheidscultuur heeft bij alle mijnondernemingen een hoge prioriteit. Tijdens de workshops zijn door de mijnondernemingen verschillende goede voorbeelden getoond om de veiligheidscultuur binnen de mijnonderneming te bevorderen. Een uitstekend voorbeeld hiervan is het HSE life UNIO initiatief dat door tien verschillende mijnondernemingen en meer dan 40 contractors in de Nederlandse Olie- en Gasindustrie omarmd is.

Mijnondernemingen gebruiken reeds verschillende KPI's voor monitoring en verbetering van HSE prestaties. Meer dan de helft van mijnondernemingen hebben leading indicators voor proces veiligheid opgesteld. Voorbeelden hiervan zijn:

- achterstand in onderhoud op veiligheidskritische elementen;
- uitgevoerde veiligheidsstudies t.o.v. gepland;
- uitgevoerde management bezoeken/HSE inspecties;
- openstaande actiepunten uit inspectie/audit/MoC;
- gerapporteerde near misses;
- percentage falende veiligheidskritische elementen;
- hoeveelheid geactiveerde alarmen.

Vanuit de richtlijn 2013/30/EU wordt overigens van de ondernemingen verwacht dat zij in ieder geval over de onderstaande onderwerpen leading indicators bijhouden:

- a) defect aan een barrière van een boorput;
- b) defect van een veiligheids,- en milieukritisch element.

Enkele koplopers visualiseren de momentele status van KPI's door gebruik te maken van 'dashboards'.

Afronding project

Op basis van de bevindingen tijdens de workshop is aan iedere onderneming een brief gestuurd met positieve constatering en verbeterpunten. De mijnondernemingen hebben met betrekking tot de verbeterpunten een plan van aanpak opgesteld. Vrijwel alle verbeterpunten zijn in 2013 doorgevoerd. De belangrijkste bevindingen uit dit project zijn begin 2014 gepresenteerd bij de NOGEPa HMI-dagen en aan het NOGEPa HSE-comité, alsmede tijdens het periodieke overleg van SodM met de brancheorganisaties en de vakbonden.

Aanbevelingen

Het project leidt tot de volgende aanbevelingen:

Aandachtspunten bij de implementatie van een geactualiseerd vg-document:

- communiceer de informatie met uitvoerend en leidinggevend personeel op de installaties;
- communiceer niet op detail niveau, maar op grote lijnen;
- benoem de conclusies en de belangrijkste leerpunten;
- maak de informatie relevant voor de dagelijkse werkzaamheden;
- gebruik begrijpelijke terminologie.

Aandachtspunten met betrekking tot het verbeteren van de veiligheidscultuur:

- promoot het rapporteren van verbeterpunten;
- melden en onderzoeken van near misses;

- het delen van leerpunten naar aanleiding van incidenten (binnen en buiten organisatie).

Aandachtspunten met betrekking tot KPI's:

- ontwikkel KPI's die inzicht geven in het functioneren van barrières voor de grootste ongewenste gebeurtenissen (bowties)
  - leading KPI's op proces veiligheid o.a. op gebied van putten
  - competenties en supervisie
- ga na of er naast ziekteverzuim ook andere KPI's op het gebied van gezondheid mogelijk zijn.

Advies: Gebruik KPI's die voor uw onderneming werken

Opvolging door SodM

SodM is voortlopend op de nieuwe wetgeving de processen en procedures met betrekking tot de beoordeling van de vg-documenten aan het actualiseren. Ook wordt gekeken of het interne registratiesysteem van vg-documenten (en in de toekomst de rapporten inzake grote gevaren) verbeterd kan worden. Hierdoor moet het eenvoudiger worden om te verifiëren of door de ondernemingen aan de wettelijke verplichte termijnen voor de actualisatie van vg-documenten wordt voldaan. Tevens wordt de organisatie aangepast aan de nieuwe werkwijze. Met name de verplichting om alle ingediende rapporten inzake grote gevaren te toetsen en daarmee in te stemmen heeft hiermee te maken.